

Presentatie OESO-rapport over Nederlands plattelandsbeleid in Parijs

Maarten Horstink/Anneke Sellis - directie Platteland (LNV)

Zoals al eerder in deze nieuwsbrief gemeld, heeft de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) het Nederlandse plattelandsbeleid doorgelicht ('*rural policy review*'). Nederland wil graag van de OESO weten of het vernieuwde plattelandsbeleid (Agenda Vitaaal Platteland, Nota Ruimte) aansluit bij de huidige behoeften en of het nieuwe beleid toekomstbestendig is. Daarnaast is het natuurlijk interessant om van de OESO te vernemen hoe Nederland er voorstaat in vergelijking met andere landen. Wat is er bijzonder aan Nederland, wat gaat er goed, wat minder goed en wat kunnen we van andere landen leren?

Het rapport van de OESO over het Nederlandse plattelandsbeleid is op 27 november jl. in de OESO-werkgroep 'plattelandszaken' besproken. Directeur Generaal Anita Wouters van LNV gaf tijdens deze bijeenkomst een presentatie over het Nederlandse plattelandsbeleid en wat LNV de belangrijkste aanbevelingen uit het OESO-rapport vond. Uit het OESO-rapport komt naar voren dat Nederland een bijzonder land is. De OESO spreekt zelfs van een paradox: aan de ene kant is Nederland sterk verstedelijkt (85% van de bevolking leeft in verstedelijkt gebied); aan de andere kant is Nederland één van de grootste exporteurs van landbouwproducten. Verder is de bevolkingsdichtheid één van de hoogste van de OESO-lidstaten.

De OESO heeft zich in haar onderzoek op de meest rurale provincies van Nederland gericht: Groningen, Friesland, Drenthe, Flevoland en Zeeland. Uit het onderzoek blijkt dat er op het Nederlandse platteland - zeker in verhouding tot het platteland in andere OESO-lidstaten - weinig sociale en economische problemen spelen. Natuurlijk ziet de OESO ook verbeterpunten: de biodiversiteitssituatie in Nederland is niet optimaal, de verhouding Rijk-provincies bij de uitvoering van het plattelandsbeleid kan beter en volgens de OESO heeft Nederland geen coherent plattelandsbeleid. Verder heeft de OESO praktijkvoorbeelden uit andere landen aangeleverd over hoe je met behulp van ruimtelijke planning de verstedelijkingsdruk op het platteland kunt beïnvloeden.

Hoewel het OESO-rapport nu is goedgekeurd, zijn we er nog niet. Het is namelijk zaak om met de uitkomsten van het rapport aan de slag te gaan en ze als input voor het huidige en toekomstige beleid te gebruiken. Rond de officiële publicatie van het rapport (naar verwachting in april 2008) zal er met betrokkenen en geïnteresseerden verder worden doorgepraat over de uitkomsten en aanbevelingen ervan.

UITGAVE VAN DE DIRECTIE PLATTELAND VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit
PAPIEREN VERSIE AANVRAGEN of DIGITAAAL ABONNEREN (GRATIS):
b.geertsma@minlnv.nl

BESTELLEN:

- AGENDA VITAAAL PLATTELAND (AVP);
- VERTALING AVP FRANS/DUIJS/ENGELS;
- MEERJARENPROGRAMMA VITAAAL PLATTELAND 2007-2013 (MJP2);
- VERTALING MJP2 ENGELS;
- BOEKJE 'TOUR DE LA CAMPAGNE 2006':
Infotiek@minlnv.nl

BULLETIN LEZEN OP INTERNET:

http://www9.minlnv.nl/servlet/page?_pageid=796&_dad=portal30&_schema=PORTAL30

CONTACT CLUSTER VITAAAL PLATTELAND

Alberthe Papma, beleidscoördinator
070-3784897; a.papma@minlnv.nl

Hans Reijke, communicatieadviseur
070-3784953; j.h.h.reijke@minlnv.nl

Paul Sinnige, meerjarenprogramma
070-3785787; th.p.sinnige@minlnv.nl

CONTACT DIRECTIE REGIONALE ZAKEN
Rik Tuller, 06-48131495; r.h.tuller@minlnv.nl

CONTACT DIRECTIE LANDBOUW

Jacintha Santen, 070-3785683;
j.m.santen@minlnv.nl

CONTACT DIRECTIE NATUUR

Sander de Bruin, 070-3785403;
s.de.bruin@minlnv.nl

Samenstelling/eindredactie/foto's H. Reijke ©
Overnemen artikelen toegestaan met bronvermelding; overnemen foto's niet toegestaan.

Foto: Anneke Sellis

Olaf Merk van het OESO-secretariaat geeft zijn visie op het Nederlandse plattelandsbeleid. Op de achtergrond Patricia van Bentum, LNV-Raad bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de OESO en Joan Boer, de Nederlandse ambassadeur aldaar.

De redactie van Bulletin Agenda Vitaaal Platteland wenst alle lezers een goede decembermaand en een vitale oversteek naar het nieuwe jaar.

Kwaliteitsdag Landschap voor provincies groot succes door Mirjam Fopma (directie Platteland)

Op 8 november werd op Kasteel Groeneveld de Kwaliteitsdag Landschap voor provincies gehouden. De dag komt voort uit de Kwaliteitsagenda Landschap, die een Handreiking bevat voor provincies en gemeenten om landschap te ontwikkelen met kwaliteit. In februari organiseerde LNV een zelfde dag voor gemeenten. Gemeenten en provincies hebben veel behoefte aan informatie-uitwisseling over dit onderwerp; de Natuurbalans 2007, die een gebrek aan informatie over landschap constateerde, bevestigt dit. Onderlinge kennisuitwisseling kan helpen bij het oplossen van problemen in de eigen regio. Maar ook een kijkje in andermans landschapskeuken kan zeer inspirerend zijn, ondervonden de deelnemers.

Minister Verburg (LNV) kon helaas niet aanwezig zijn. Annemie Burger, de nieuwe DG bij LNV, verving haar. Zij sprak vooral over het voornemen om een Agenda Landschap op te stellen en riep de provincies op om met voorstellen te komen voor voorbeeldgebieden. Bij die selectie spelen de provincies een belangrijke rol. In de Agenda Landschap, die begin volgend jaar verschijnt, worden de gekozen voorbeeldgebieden bekend gemaakt.

Volgens gedeputeerde Rüpp van de provincie Noord-Brabant, vindt driekwart van de mensen het landelijk gebied mooi zoals het is. Opvallend in de discussie over landschap, aldus Rüpp, is hoe vaak en snel er van alles geroepen wordt over verrommeling en wat er mis gaat. Hij bestrijdt dat dit zou komen door de decentralisatie, zoals vaak wordt beweerd. 'Het ILG staat nog in de kinderschoenen, we zijn net begonnen. Het omzetten van beleid in uitvoering en zichtbare resultaten in het landschap duurt decenia. Wat je nu ziet is door de centrale overheid tot stand gekomen.' Belangrijk volgens Rüpp is dat we niet langs elkaar heen werken, maar de krachten bundelen en een eensluidend verhaal vertellen.

De Zeeuwse gedeputeerde Van Waveren gaf aan dat 'Zeeland prima uit de voeten kan met de Nota Ruimte en het ILG'. 'Verder blijkt dat bij samenwerken met gemeenten, burgers en bedrijven, de neuzen in dezelfde richting komen te staan; het zorgt voor aansprekende resultaten. Ook is de zorg voor het landschap al lang een vast onderdeel van het takenpakket waar veel eigen geld ingaat' aldus Van Waveren.

De provinciale ambtenaren waren ook gekomen om te horen hoe andere provincies landschap met kwaliteit ontwikkelen. Daarbij werden verschillende invalshoeken gekozen, zoals ruimtelijke ordening, landschapsbeheer, reconstructie, gebiedsontwikkeling en klimaat. Tijdens de workshops is veelvuldig gesproken over de verhoudingen tussen Rijk, provincies en gemeenten, en over onderling vertrouwen. Ook werd voorgesteld dat kwaliteit met financiering moet worden verbonden. Er werden diverse suggesties gedaan: 'gebruik specifieke regelgeving, bijvoorbeeld rood voor rood met gesloten beurs'. 'Er mag niks, behalve als rood gecompenseerd wordt met groen (Limburg).' 'Houdt subsidieregelingen nog even in stand.' 'Zoek gezamenlijk naar landschappelijke kwaliteiten in gebieden; dan houdt landschap zichzelf in stand en wordt minder afhankelijk van overheids-geld'. En, 'doe meer regionaal, meer inbreng van lokale partijen en boeren. Dat zorgt voor heel veel draagvlak.'

...kijkje in andermans landschapskeuken tijdens één van de workshops...

Snelwegpanorama's

Open uitzicht vanaf de snelweg verdwijnt. Had u vast ook al gezien. Er zijn 1.753 snelweguitzichten (5000 km) in Nederland, maar 55% is al verdwenen achter geluidsschermen en gebouwen. En de helft van wat nog aan uitzicht rest, verdwijnt door nieuwe ruimtelijke plannen op korte termijn eveneens. Blijkt uit de studie Snelwegpanorama's van Nederland van het Ruimtelijk Planbureau. Ik lees dat bomen nogal eens in de weg staan: kappen levert soms een leuk(er) snelwegpanorama op.

'... Langzaam rijdend en stilstaand verkeer op de A12 tussen Bleiswijk en Den Haag ...' zegt de boordradio. Het snelwegpanorama (vrij uitzicht vanaf de snelweg) is hier niet om over naar huis te schrijven: infrastructuurle werken schieten over elkaar heen, geluidswallen, bedrijventerreinen, kantoren, woonwijken. Hier ga ik niet eens lekker om me heen zitten kijken. ('O, leuk, een benzinstation...') Links en rechts van me maken geroutineerde filerijders (één per wagen!) van de nood een deugd. Buurman in baan 3 zit zich te scheren, buurvrouw in baan 1 werkt ogen en lippen bij. Vóór mij leest iemand de krant, achter mij is een ander al druk in vergadering via de telefoon (niet *hands-free*).

In het oosten en noorden van het land zou 'aanschuiven' in de file geen straf moeten zijn. Je kunt vaak ruim om je heen kijken: open landschaps-panorama's. Ook leuk voor de met 120 km per uur scheurende weggebruiker. Beide ogen op de weg, is dat nou zo nodig? Meestal is er nog zoveel te doen in de auto (cd'tje opzetten, dvd'tje kijken, sigaretje opsteken, kinderen + hond op de achterbank in de gaten houden, telefoneren, tomtom volgen) dat het al een hele klus is om ook nog eens op de weg te letten. Laat staan dat je lekker om je heen kan zitten kijken. Toch een vreemde invalshoek hoor, automobilisten als uitgangspunt voor visueel-ruimtelijke beleid. Zolang er nog zoveel verkeersdoden vallen, zou ik zeggen: 'laat ze op de weg letten...'

Dick H. van Kollum

Regio beste niveau voor duurzame ontwikkeling van samenleving en leefomgeving

In het verstedelijkte Nederland is de regio het beste niveau om duurzame ontwikkeling van samenleving en leefomgeving te verwezenlijken. Dat stelde prof.dr.ir. Han Wiskerke bij zijn benoeming tot hoogleraar Rurale sociologie aan de Wageningse Universiteit op 15 november 2007. Wiskerke stelde in zijn inaugurale rede (Robuuste regio's: dynamiek, samenhang en diversiteit in het metropolitane landschap) dat globalisering in verschillende opzichten negatief voor de regionale samenleving en economie heeft uitgekapt. Hij noemde 3 processen die daar debet aan zijn:

- ont koppeling: het los van elkaar komen te staan van productie en consumptie van goederen en diensten;
- onthechting: het ontbreken van een relatie tussen kwaliteit en eigenschappen van producten/diensten en de regio waar de productie gebeurt;
- ont vlechting: productie en voorziening van verschillende goederen en diensten worden gescheiden activiteiten in aparte sectoren. Dit in tegenstelling tot het gevoel bij de consument dat die verschillende goederen en diensten juist een onlosmakelijk geheel vormen.

In reactie op deze processen ontstaan regionale/territoriale ontwikkelingen om de robuustheid van de regionale economie te versterken en de kwaliteit van leven in de regio te bevorderen. Wiskerke noemde een vijftal voorbeelden van combinaties van goederen, diensten en activiteiten waaruit dit blijkt. Als Nederlands voorbeeld noemde hij het Groene Woud, tussen Tilburg, Eindhoven en Den Bosch. De voorbeelden laten zien dat de regio steeds belangrijker wordt voor de duurzame ontwikkeling van economie en samenleving en steeds meer het kristallisatiepunt voor ontwikkeling en beleid (i.p.v. de sector of de rurale functie).

Er is sprake van een regionalisering als tegenbeweging van globalisering. Deze tegenbeweging verloopt volgens Wiskerke in de kern langs vier elkaar versterkende processen:

- publieke en private partijen vormen met elkaar een netwerk dat de drijvende kracht voor de regionale economie is;
- goederen en diensten *verankeren* zich in streekkenmerken, zoals de sociaal-culturele, cultuurhistorische en landschappelijke eigenschappen. Het beschikbare ontwikkelingspotentieel van een regio wordt beter benut;
- de economische activiteiten in een regio *verbreden* zich, waardoor er meer diversificatie ontstaat. Dit heeft een stabiliserende werking op de regionale economie;
- economische en niet-economische activiteiten *vervlechten* zich; dit zorgt voor een robuuster geheel, meer samenhang en wederzijds voordeel.

De afgelopen jaren is de maatschappelijke, politieke en wetenschappelijke aandacht voor een regionale benadering sterk toegenomen. Redenen:

- rol en belang van de staat als beleidsmaker en wet- en regelgever is tanende. Er vindt een verschuiving van verantwoordelijkheden plaats;
- de regio vervult een centralere rol bij identiteitsvorming;
- de regio is het niveau waarop het integrale duurzaamheidseffect van globaliserende processen waarneembaar en voelbaar is. En daarmee ook het niveau waarop nieuwe gedragspraktijken vorm en inhoud krijgen;
- de regio vervult in toenemende mate een cruciale rol bij kennisontwikkeling en innovatieprocessen.

Bedreigde snelwegpanorama's binnenkort bekend

Het ministerie van VROM maakt binnenkort bekend welke tien snelwegpanorama's de status 'beschermde' krijgen. Ook worden criteria en regime waaronder de beschermde panorama's vallen nader gedefinieerd. De provincie is verantwoordelijk voor toezicht op het regime.

In het rapport 'Snelwegpanorama's, een burgerconsultatie' (medio 2007) staat dat 'de snelwegzone steeds vaker als een vergaarbak voor bedrijventerreinen, windmolenparken, geluidswerende schermen en andere vormen van bebouwing wordt bestempeld'. 55% van de uitzichten vanaf de snelweg is al verdwenen. En als we niet tijdig ingrijpen, dan verdwijnt op afzienbare termijn het vrije uitzicht vanaf de snelweg helemaal. Omdat de precieze selectiecriteria nog niet bekend zijn, is nog niet duidelijk aan welke eisen een bedreigd snelwegpanorama moet voldoen. Kernkwaliteiten als cultuurtechnische waarde, open uitzicht op het landschap en kenmerken van een typisch Hollands landschap zullen zeker meewegen.

Deze zomer werd een burgerconsultatieronde over snelwegpanorama's gehouden. De uitkomsten geven inzicht in voorkeuren en motieven van burgers. Er deden 1185 Nederlandse snelweggebruikers mee, die hun favoriete panorama kozen. De locaties liggen verspreid over het hele Nederlandse wegennet. Bijna de helft van de deelnemers kiest voor een panorama binnen 25 kilometer van de woonplaats en driekwart van hen kiest voor een uitzicht dat men vaak ziet. Populaire locaties zijn de A1 langs de bossen van de Veluwe en de Afsluitdijk. Het langste ononderbroken uitzicht is langs de Afsluitdijk (37,9 km).

Er liggen aan de keuze uiteenlopende motieven ten grondslag. Meestgenoemd werd 'uitzicht naar beide kanten', 'uitzicht op boeren landschap', 'uitzicht op een afwisselend landschap' en 'uitzicht over water'.

De rijksoverheid stelt in de komende periode samen met provincies en gemeenten en met gebruikmaking van de uitkomsten van de burgerconsultatie een top-10 van bedreigde snelwegpanorama's op.

Jongeren debatteren over het landschap

Pauline Flu en Kees Barel (ministerie van LNV)

Werken aan het landschap doen we voor onze kinderen. Na een ingreep in het landschap duurt het namelijk vaak jaren voordat het beoogde resultaat bereikt is. Maar wat willen onze kinderen eigenlijk? Vrijdag 23 november kregen meer dan zestig scholieren uit het voortgezet en hoger onderwijs de kans een antwoord op die vraag te geven tijdens een debat op Kasteel Groeneveld. Tijdens het debat bogen acht groepen van acht jongeren zich over foto's van 'zonden in het landschap'. Deze zonden waren ontleend aan Dante's Divina Commedia. In dit Italiaanse meesterwerk beoordeelt Dante zijn medepolitici naar hun zonden zoals wellust, toorn en misleiding. Het debat werd georganiseerd door LNV, de Dienst Landelijk Gebied (DLG), Kasteel Groeneveld en het blad Landwerk.

De jongeren konden de zonden gemakkelijk uit de landschapsfoto's halen. De natuur misleidt bijvoorbeeld doordat lelijke gebouwen achter hagen verstopt worden. De jongeren vinden dat we eerlijk moeten zijn. Laat zien wat er staat. Gebouwen kunnen ook mooi zijn. Toch moet er niet overdreven worden door zomaar woningen en bedrijven neer te zetten die dan later leeg komen te staan.

Interessant was ook de conclusie dat we met bebouwing de hoogte in moeten om het landschap zoveel mogelijk te sparen. Op de vraag of men dan ook in een flat wilde wonen, werd echter terughoudend gereageerd. Daar was weinig enthousiasme voor. Er bleken ook weinig deelnemers in een flat te wonen.

Geen eenheid tussen gebouw en omgeving, maar wel veel mensen op een klein oppervlak die van de omgeving genieten...

Mensen vinden datgene mooi waarmee ze vertrouwd zijn. Jongeren hebben andere ervaringen dan ouderen, en daarom vinden jongeren ook andere dingen mooi. Dit laatste was ook een belangrijke conclusie voor de jury. Deze bestond uit Wim Bos, fractievoorzitter van de PvdA van de provincie Utrecht, Henk Mulder, directeur DLG, Frans ter Maten, directeur landschap erfgoed Utrecht en Rob Janmaat, hoofdredacteur van Landwerk. De juryleden waren vooral blij met de steun voor de stelling dat er voor elke meter nieuwe bebouwing ook een meter toegevoegd moet worden aan de natuur van het landschap.

Informatie: Pauline Flu 070-3784139 ; Kees Barel 070-3785790

Bouwplannen onder de loep in Landroof

Victoria Koblenko en Puck Kniesmeijer nemen bouwplannen in Nederland onder de loep in het VPRO-programma Landroof. Maakt u zich zorgen over een plek in Nederland waar natuur ten koste gaat van bebouwing? Maak met foto's en video's zelf melding van Landroof! Vanaf 3 januari 2008 iedere donderdag om 19.25 uur op Nederland 2.

Op www.landroof.nl kunt u ook deelnemen aan discussies over (al dan niet vermeende) 'landroof'.

Kijk een koe

Ik kreeg een mailtje waarin mijn mening over tv-programma's als 'Kijk een koe' en 'Boer zoekt vrouw' gevraagd werd. Het mailtje stelde dat dergelijke programma's invloed op het imago van de landbouw(er) hebben. De vraag die ik moest beantwoorden was of dat positief of negatief uitpakte: vergroot het de kloof tussen boeren en burgers of draagt het programma juist bij aan een betere beeldvorming?

Omdat ik nog nooit van 'Kijk een koe' had gehoord, bekeek ik via internet de gemiste programma's. Schokkend om te zien hoe groot die kloof is, het programma legt dat genadeloos bloot. Uiteraard, er worden met opzet twee totaal verschillende werelden bijeen gebracht, en het boerse van het boerenleven wordt extra aangezet (*voice-over* Bennie Jolig van Normaal). Want laten we wel zijn, anders zou er geen programma te maken zijn. Aandikken en extremen laten zien. Die afstand tussen de belevingswereld van de stadsjongeren in het programma en de agrarische werkelijkheid zie je mooi geïllustreerd door de uitspraak van één van hen: 'als je dingen niet ziet, dan doet het je niks' (over het naar de slacht brengen van dieren).

Het levert veel obligate televisie op: angstige meiden en lacherig stoere (niet dus) gasten tussen poepende koeien en gillende vleesvarkens (feestvarkens verstaat de corpsbal). Maar ook veel voorspelbare modder, poep-en-pies en vooroordelen bevestigend beeld & commentaar. Succesnummer is natuurlijk het inwendig onderzoek van de koe. Ik vraag me inderdaad af of het die werelden dichtert bij elkaar brengt. Maar misschien is de uitspraak van het stadsmeisje: 'k heb nog nooit zo dicht bij een koe gestaan; ik ga het nog leuk vinden ook...' wel het meest optimistisch dat we er uit kunnen halen. Meer moeten we er niet van verwachten.

VNG: lokale en regionale aanpak bedrijventerreinen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een *position paper* opgesteld, waarin aandacht voor het aanpakken van de problematiek rond bedrijventerreinen op gemeentelijk en regionaal niveau. Steeds meer gemeenten realiseren zich de enorme ruimtelijke impact van en maatschappelijke weerstand tegen nieuw in te richten terreinen.

In de praktijk blijkt een aantal gemeenten er inmiddels al volop mee bezig. Zo nemen zij al in het beginstadium maatregelen om de levensduur van nieuwe bedrijventerreinen aanzienlijk te verhogen en zetten zij bewuster in op herstructurering van bestaande terreinen.

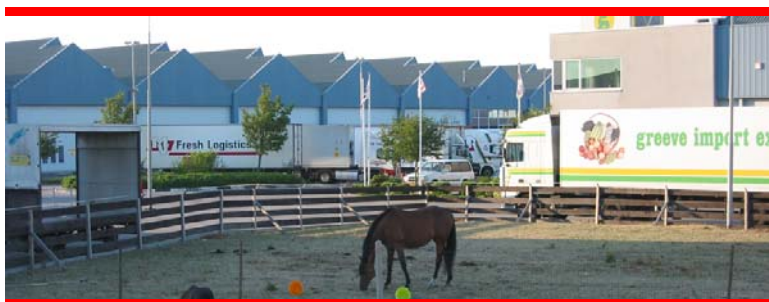
De *position paper* gaat in op de aspecten herstructurering, ruimtebeleving en samenwerking en vraagt het Rijk om de slaagkans van herstructureringsprojecten te vergroten door het uitbreiden van het juridisch instrumentarium (Wet voorkeursrecht gemeenten, leegstandsheffing en onteigening). Daarnaast zou er een simpeler subsidietraject voor herstructurering moeten komen. Samen met overheden en bedrijfsleven wil de VNG bezien welke concrete middelen het best ingezet kunnen worden bij de verbetering van bestaande bedrijventerreinen.

Om de intergemeentelijke samenwerking succesvoller te laten verlopen wil de VNG graag met betrokken overheden succesvolle voorbeelden uit de praktijk analyseren en een aantal intergemeentelijke experimenten uitvoeren. Ook worden de mogelijkheden bezien om een speciaal kenniscentrum voor bedrijventerreinen op te richten.

Provincie Gelderland wil meer kwaliteit en intensiever gebruik bedrijventerreinen

De provincie Gelderland wil anders met bedrijventerreinen omgaan; daarom moet er ander beleid komen. Niet alleen moet de verrommeling van het landschap actief worden tegengegaan, ook is het nodig de ruimte op de terreinen intensiever te gebruiken. Daarom wordt het streekplan op dit onderdeel herzien. De provincie gaat met gemeenten, bedrijfsleven en andere partners om de tafel zitten, omdat inmiddels duidelijk is dat de afspraken van 2 jaar geleden niet volstaan. Toen werd bij de vaststelling van het streekplan afgesproken dat voor bedrijventerreinen een uitwerking zou worden gemaakt. Dat blijkt niet te lukken binnen de marges van het bestaande beleid. De nieuwe ontwikkelingen en inzichten reiken echter nog verder.

Uit nieuwe prognoses blijkt een trendbreuk: de komende jaren komt er minder vraag naar bedrijventerreinen. Ook de visie op bedrijventerreinen verandert. De VROM-raad bracht eerder dit jaar een advies uit over 'werklandschappen': gebieden waar wonen, werken en andere functies worden gemengd. Voor het Rijk aanleiding zich actief met bedrijventerreinen bezig te houden. Wel blijft de planning van bedrijventerreinen voorlopig in handen van provincies en gemeenten. De streekplanherziening biedt straks het kader om ruimtelijke kwaliteit van bedrijventerreinen en omgeving te vergroten en mogelijkheden van economische ontwikkeling te behouden. Provinciale Staten stellen de herziening naar verwachting voor de zomer 2008 vast.

Kenniscentrum Triple E

Het Kenniscentrum Triple E heeft in de afgelopen maanden een nieuw financieringsmechanisme voor natuur ontwikkeld en in de praktijk gebracht: de landschapsveiling (zie ook Bulletin AVP 26 en 27). Op twee plaatsen in Nederland, in de Ooijpolder bij Nijmegen en in het Limburgs Heuvellandschap zijn landschapselementen geveild. Er werden aanzienlijke bedragen gegenereerd voor het beheer en behoud van die specifieke landschapselementen; en daarmee dus voor de instandhouding van het landschap. Gezien het overweldigende succes worden de veilingen geprolongeerd. Voor 2008 staan er zeker weer 5 op het programma binnen Nederland en in ieder geval al 1 in het buitenland. In oktober 2007 is de veiling van het landschap ook het internet opgegaan met het online veilinghuis GroeneGoedeDoelen. Daarnaast wordt hard gewerkt om de internationale variant op deze site, met projecten van over de hele wereld, nog dit jaar *on line* te krijgen.

Meer informatie over Triple E:
www.tripleee.nl
Groene Goede Doelen:
www.groenegoededoelen.nl

Nederland op de schop

Onze door de mens gemaakte landschappen veranderen, altijd en continu. Hoe het landschap verandert en waarom is afhankelijk van allerlei factoren en maatschappelijke ontwikkelingen, visie, tijdsbeeld enzovoorts. De Raad voor het Landelijk Gebied heeft een fotoserie laten maken die laat zien wat de invloed is op het landschap van allerlei ontwikkelingen die in Nederland gaande zijn: boeren stoppen, steden en dorpen breiden uit, woonwensen veranderen, agriports ontstaan, er komen nieuwe vormen van energie, groeiende mobiliteit, natuurbeheer, etc.

De serie heet 'Nederland op de schop' en is een afspiegeling van deze ontwikkelingen; hij laat zien dat het landschap snel en ingrijpend verandert, dat deze ontwikkelingen zich niet alleen voordoen aan de stadsranden maar in heel Nederland. De raad wil met deze serie een prikkelende bijdrage leveren aan de discussie over de kwaliteit van het landschap. Foto's van de serie is Hans Sas.

Bekijk [hier](#) de foto's als diavoorstelling
Bekijk [hier](#) de foto's afzonderlijk

Provincies: nieuw stelsel beheer natuur en landschap

De twaalf Gedeputeerden Landelijk Gebied hebben de strategische visie op het toekomstige beheer van natuur en landschap vastgesteld. De visie geeft de ontwikkeling weer van een nieuw sturingsstelsel van het beheer van natuur en landschap in Nederland. In het komende half jaar wordt de visie uitgewerkt onder verantwoordelijkheid van een stuurgroep; hierin zitten vertegenwoordigers van natuurbeherende organisaties, particuliere natuurbeheerders, agrarische natuurbeheerders, provincies en het ministerie van LNV. Voorzitter is IPO-directeur Beukema.

Nu per 1 januari 2007 Programma Beheer is gedecentraliseerd, zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Omdat het subsidiestelsel over het algemeen nogal ingewikkeld en rigide wordt gevonden (met ook nog eens hoge administratieve lasten) heeft de adviescommissie Landelijk Gebied, bestaande uit de twaalf Gedeputeerden Landelijk Gebied, opdracht gegeven een visie te ontwikkelen op een nieuw stelsel. Idealiter moet dat per 1 januari 2009 ingaan.

Het nieuwe stelsel moet regionaal maatwerk mogelijk maken en meer samenhang tot stand brengen tussen beheer en integrale ontwikkeling van het landelijk gebied. Ook moet er minder op details gestuurd worden. Verder moeten de administratieve lasten drastisch verminderen en moeten mogelijkheden worden onderzocht voor meer financiële dragers.

De nu vastgestelde strategische visie beschrijft de hoofdlijnen van het nieuwe stelsel voor het beheer van natuur en landschap op basis van drie pijlers:

- 1 een integrale (gebiedsgerichte) benadering met regionaal maatwerk in plaats van een meer (gedetailleerde) sectorale, nationaal uniforme benadering;
- 2 sturing minder in detail: geen gedetailleerde bemoeienis, maar een terughoudende, vooral kaderstellende overheid en meer verantwoordelijkheid voor en vertrouwen in beheerders;
- 3 een regionale basis voor langjarige en vereenvoudigde financiering, met de mogelijkheid tot aantrekken van privaat geld.

Meer informatie bij Erik Lubberink T (070) 888 1224; e-mail: [klik hier](#).
Klik op de [strategische visie](#) van het IPO om deze te lezen.

Rijk moet regie over landelijk gebied weer oppakken: Boumalezing 2007 door Fons Asselbergs

Het Groningse architectuurcentrum Platform GRAS organiseert jaarlijks de Boumalezing. Dit jaar sprak Fons Asselbergs, Rijksadviseurschap voor het Cultureel Erfgoed. Samen met Rijksbouwmeester Mels Crouwel, Rijksadviseur voor het Landschap Dirk Sijmons en Rijksadviseur voor de Infrastructuur Jan Brouwer, adviseert hij het kabinet over ruimtelijke vraagstukken. Het meest recente advies van het College van Rijksadviseurs is door het ministerie van VROM vertaald in het beleidsprogramma 'Mooi Nederland'. De rijksadviseurs willen samenhang tussen bescherming van erfgoed en ruimtelijke ontwikkeling, en dat er goed wordt nagedacht met behulp van ontwerpend onderzoek voor er tot uitvoering wordt overgegaan.

Volgens Asselbergs zijn economische belangen nu vaak zo zwaarwegend dat de kwaliteit bij de ruimtelijke ordening van gebieden achterwege blijft. Bovendien worden in Nederland monumentenzorg, natuurbescherming en stadsvernieuwing los van elkaar behandeld. Het Ruimtelijk Planbureau leverde kritiek op het beleidsprogramma. Volgens Asselbergs blijkt hieruit dat men nog niet klaar is voor een overkoepelend beleid, terwijl het land juist behoefte heeft aan centraal gezag. Asselbergs constateert dat de overheidsinbreng zich tegenwoordig beperkt tot de grote lijnen. De invulling is voor de overige bestuurslagen. Hierdoor verdwijnt de expertise binnen rijksoverheidsinstellingen. Het Rijk moet de regie weer naar zich toe trekken: zonder eenduidige leiding is de verrommeling van Nederland niet te stoppen.

Goed nieuws graag!

In deze donkere dagen van het jaar is het zaak om niet te vervallen in zwartgalligheid, doemdenkerij, treurigheid en meer van zulke akeligheden waaraan wij allen soms ten prooi vallen. Sla een willekeurige krant open en de ellende walmt je tegemoet; het acht-uur journaal hangt doorgaans van kommer-enkwel-berichten aan elkaar. Je zou bijna denken dat het leven één groot trandental is en de wereld louter uit oorlogen, ziekten, plagen en crises bestaat.

Gloort er dan nergens licht aan de horizon? Natuurlijk wel en gelukkig maar! Er gebeuren vele wonderbaarlijke, mooie, inspirerende, vreugdevolle en vrede-brengende dingen, soms héél klein en op initiatief van een enkeling, soms vanuit een groep gelijkgestemden en dan wordt het groter. Allemaal pareltjes, geboren uit idealen. Die pareltjes zijn overal om ons heen te vinden. Punt is alleen wel: je moet ze willen zien. Gelukkig zijn er nog idealisten die ons helpen mooi en goed nieuws te maken, te zien en door te geven.

Kijk bijvoorbeeld eens op: www.idealentrouw.nl; www.ode.nl; www.oneman.nl; www.greenwish.nl; www.initiatiefzoektnemer.nl en www.zinfo.nl.

Wordt het toch wat vrolijker onder de kerstboom.

Directie Platteland, cluster AVP, wenst u een ideaal 2008 toe met veel mooie en inspirerende initiatieven en ontwikkelingen.

Eerste vergadering Comité van Toezicht Plattelandsontwikkelingsprogramma – Monique Remmers

Onlangs is het Comité van Toezicht op het Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland van de nieuwe programmaperiode 2007-2013 voor de eerste keer bijeen gekomen. Het comité houdt toezicht op de uitvoering van het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 (POP2). Het comité komt een tot twee keer per jaar bijeen.

POP2 is een subsidieprogramma waarmee meer dan 2 miljard euro kan worden geïnvesteerd in een mooier, leefbaarder en vitaler platteland in Nederland. Van dit bedrag is bijna 500 miljoen euro afkomstig van de EU. Rijk en provincies dragen samen nog eens hetzelfde bedrag bij. Ruim 600 miljoen euro bestaat uit aanvullende nationale overheidsfinanciering die in het kader van het programma ook als staatssteun is goedgekeurd. Verwacht wordt dat het programma een bedrag van 400 tot 600 miljoen euro aan particuliere investeringen zal genereren. POP2 is de opvolger van het programma voor de periode 2000-2006.

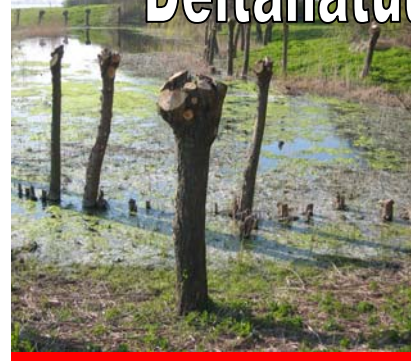
Europese regelgeving schrijft voor dat voor POP2 een comité moet worden ingesteld dat toeziet op een doeltreffende uitvoering van het programma. Het Comité van Toezicht wordt voorgezeten door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Leden zijn: vier gedeputeerden namens de landsdelen; een vertegenwoordiger van het ministerie van LNV en een van het ministerie van VROM; een vertegenwoordiger van de Europese Commissie, vertegenwoordigers van VNG, UvW, LTO, Natuurmonumenten en de sociaal-economische partners.

Tijdens de eerste vergadering gaf het Comité van Toezicht onder meer een positief advies over de door de Minister voorgenomen selectie van 31 Leadergebieden. Verder is de stand van zaken van de uitvoering van POP 2007-2013 besproken. De Europese Commissie heeft in juni dit jaar het Plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 van Nederland goedgekeurd. Het aantal projecten dat tot op heden in gang is gezet, is echter relatief beperkt. Er is tot nu toe 18 miljoen euro uitgegeven terwijl er 70 miljoen euro beschikbaar is voor 2007. Minister Verburg van LNV riep de partijen dan ook op om voortvarend aan de slag te gaan. Ook heeft het comité ingestemd met de werkplannen 2007/2008 voor het Nationaal Plattelandsnetwerk. Dit netwerk brengt alle partijen in het landelijk gebied bij elkaar en stimuleert activiteiten. Naar verwachting komt het Comité van Toezicht in het tweede kwartaal van 2008 opnieuw bijeen.

Boskap voor graanproductie

Nederland moet in de komende jaren grootschalig natuurgebieden, braakliggende gronden, bermen en jachtterreinen omploegen tot graanvelden om te kunnen voldoen aan de dramatisch stijgende vraag naar voedsel. In 2020 telt de wereldbevolking acht miljard mensen. De behoefte aan graan zal met 40% groeien. Om voldoende graan te kunnen produceren om aan die gestegen vraag te kunnen voldoen is een kwart meer grond nodig dan nu. Die grond is niet zomaar beschikbaar. Alleen door groengebieden op te offeren, wordt Nederland geen 'hongergebied'.

Dit blijkt uit een onlangs gepubliceerde brede studie van ING Wholesale Banking. Het westen heeft nu nog een graanoverschot, maar dat verandert in een permanent tekort, volgens Gerard Rijk, aandelenanalist van ING. Voedselprijzen gaan fors omhoog. De vraag naar graan wordt extra opgevoerd doordat de VS en Europa dat als grondstof voor biobrandstof gebruiken. Door het stijgen van de temperatuur en het groeiende tekort aan water kan graan niet overal meer worden verbouwd. Volgens Rijk is de benodigde grond vooral beschikbaar in Oost- en Centraal Europa, Afrika en Latijns-Amerika. Door de stijgende prijs voor graan loont het ook om die gronden geschikt te maken voor de verbouwing van graan.

Getijdennatuur terug in Zuid-Hollandse delta

De Deltawerken hebben veel gebieden/wateren in zuidwest Nederland afgesloten van de zee. Hierdoor verdwenen de gevolgen van de werking van eb en vloed, waardoor veel van die gebieden ecologisch aanzienlijk minder interessant werden. De laatste jaren klinkt de roep om het terugbrengen van de getijdebeweging steeds luider.

In Zuid-Holland proberen verschillende organisaties meer getijdennatuur te ontwikkelen, onder de verzamelnaam Deltanatuur. Die naam staat voor nieuwe gevarieerde, grote waterlandschappen die straks de Biesbosch en de rivieroevers en kuststranden van de Zuid-Hollandse eilanden zullen vormen. Onder de vlag van Deltanatuur werkt de provincie Zuid-Holland samen met de rijksoverheid, de provincie Noord-Brabant, lokale overheden en maatschappelijke organisaties aan een project dat in 2010 drieduizend hectare nieuwe natte natuur moet opleveren in de mondingen van de Rijn en de Maas. Het kabinet heeft hiervoor ruim 142 miljoen euro gereserveerd.

Het plan brengt een deel van de buitendijkse gebieden terug in de oorspronkelijke, natuurlijke situatie. Agrarisch gebied wordt dan natuur, een zoetwater getijdenlandschap, dat een gunstig leefklimaat biedt voor een rijke variatie aan vogel-, dier- en vissoorten. Wandelpaden, uitkijpunten en dergelijke worden aangelegd om de natuur ook van nabij te kunnen beleven.

Het project Deltanatuur heeft een eigen website: www.deltanatuur.nl.

Ondernemer zoekt ondernemer
Ondernemers zoeken (en vinden) die bezig zijn met plattelandsprojecten. Op de website 'Ondernemend platteland.nl' staat een geografische kaart van Nederland waarop te zien is waar ondernemers bezig zijn met natuur- of landschapsprojecten, met reconstructie-, landbouw of water en bodemprojecten. Ondernemers op het platteland die een project starten begonnen vaak lukraak en zonder overzicht van vergelijkbare projecten waardoor een herhaling van zetten nogal eens voorkwam omdat het heel goed mogelijk was dat een soortgelijk project al eerder door iemand anders was gestart.

De doelstelling van de site 'ondernemendplatteland.nl' is ondernemers met elkaar in contact te brengen zodat ze ervaringen kunnen uitwisselen en van elkaar kunnen leren. De ervaring leert dat de weg van ideeëfase naar realisatie vaak lang en lastig is. Wet en regelgeving werpen drempels op. Streekmanagers zijn ondernemers daar bij van dienst. Maar ook collega-ondernemers kunnen een rol spelen. Met 'ondernemendplatteland.nl' hoeft het wiel niet telkens opnieuw uitgevonden te worden, in plaats daarvan wordt een vliegwiel op gang gebracht. Ondernemendplatteland.nl is een verzameling ondernemersprojecten die goed of slecht verliepen.

De projecten zijn op een heldere manier ontsloten zodat de ondernemer die met een vraag zit er gemakkelijk doorheen kan gaan en de belangrijkste kerngegevens kan vinden. Is er al een vergelijkbaar project (in de buurt)? Waar liep deze ondernemer tegenaan? Wie heeft hem geholpen? Tips? Tricks?
Voor meer informatie: zie de website Ondernemend Platteland

Spookdorpen in Noord-Friesland
Als er niets gebeurt, veranderen de dorpen in Noord-Friesland in spookdorpen, vergelijkbaar met de leegstand op het Franse platteland. Dat stellen directeur Rein Hagenaars van woningbouwcorporatie Wonen Noordwest Friesland en wethouder Lieuwe Miedema in de gemeente Franekeradeel dinsdag. Het inwonertal van de vier gemeenten in Noord-Friesland, Franekeradeel (21.000), Menaldumadeel (14.000), Het Bildt (10.000) en Ferwerderadiel

(9000), daalt jaarlijks met 500 mensen. Volgens Hagenaars en Miedema staan in het gebied veel huizen leeg - huur én koopwoningen - die dreigen te verkrotten. Zij pleiten voor een groot maatschappelijk debat over de toekomst van het gebied.

Volgens Hagenaars reageren landelijk gemiddeld ruim zestig belangstellenden op een aangeboden huurwoning, in Noord-Friesland vier. Vooral de mindere huurwoningen staan daardoor leeg. De directeur en de wethouder vinden verder dat gemeenten in noordwest-Friesland voorzichtig moeten zijn met bouwen van nieuwe woningen. Nu al zijn nieuwbouwkavels onverkoopbaar wegens gebrek aan belangstelling. Hagenaars denkt dat het krimpen van de bevolking onomkeerbaar is. Om werkgelegenheid in het gebied te houden pleit hij voor de aanleg van landschapsparken op de plek van landbouwgebieden. 'Daar liggen kansen op het gebied van toerisme, bijvoorbeeld zorgtoerisme voor rust en genezing. Want je hebt hier veel weids landschap en frisse lucht.'

Steeds meer protesten en acties tegen varkensflats

Op steeds meer plaatsen worden plannen voor varkensflats ontwikkeld. Langzaamaan beginnen de landschappelijke implicaties daarvan bij bestuurders en bewoners van het platteland door te dringen. Op veel plaatsen ontstaat dan ook verzet. Zo zijn onder meer Family Farmers uit Brabant en Schuttert uit Ommen in het Overijsselse Westerhaar en Vroomshoop bezig varkensschuren te realiseren ter grootte van enkele voetbalvelden. Maar de Stichting *Vroomshoop en Omstreken Mesthoop*? begint hoop te krijgen dat de varkensfabrieken er toch niet komen. Aanvankelijk leek het erop dat het bestemmingsplan de plannen voor de megastallen niets in de weg zou leggen. Na veel protesten en acties van de bevolking van Vroomshoop, Westerhaar en Geerdijk, lijkt het nu te gekeerd en probeert men de varkensflats te weren.

Tweede offshore windmolenpark dichterbij

Er komt naar alle waarschijnlijkheid een tweede windpark in het Nederlandse deel van de Noordzee. Het windpark is vanaf de kust niet met het blote oog te zien. De locatie be-

vindt zich 50 km uit de kust voor IJmuiden en bestaat uit ongeveer 90 windturbines met een potentiële energiecapaciteit van ongeveer 350 Megawatt (MW). Dit is voldoende om ca. 260.000 huishoudens van stroom te voorzien. Hiermee wordt een grote bijdrage geleverd aan de noodzakelijke verduurzaming van de energieproductie in Nederland en aan de doelstelling van Nederland om in 2020, 6000 MW via offshore windparken te produceren. Het bedrijf Airtricity heeft van het ministerie van Verkeer en Waterstaat exclusiviteit verkregen. Vervolgens dienen nog de ingediende milieufectrapportage en de vergunningsaanvraag in het kader van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken aan een publieke inspraakprocedure te worden onderworpen. Als ook een onafhankelijke commissie de MER positief beoordeelt kan in 2012 worden begonnen met de aanleg.

Angst voor de natuur

Kinderen komen steeds minder in de natuur en blijven er korter. Ook besteedt de school minder aandacht aan natuur. Ruim één op de drie leerlingen is nog nooit met de klas de natuur ingegaan. Met hun ouders trouwens ook niet. De meeste kinderen besteden dagelijks minimaal twee uur aan televisie, internet of de spelcomputer. Daarbij is de hoeveelheid natuur en de veiligheid afgenomen. Dit blijkt uit het onlangs gepubliceerde en (naar eigen zeggen) eerste grootschalige wetenschappelijke onderzoek naar de interesse van kinderen in de natuur onder leerlingen van basisscholen in dorpen en steden. Volgens onderzoekster Celine van den Boorn (VU) zijn stadskinderen banger geworden voor de natuur, vooral - zo zeggen de kinderen - voor tropische dieren.